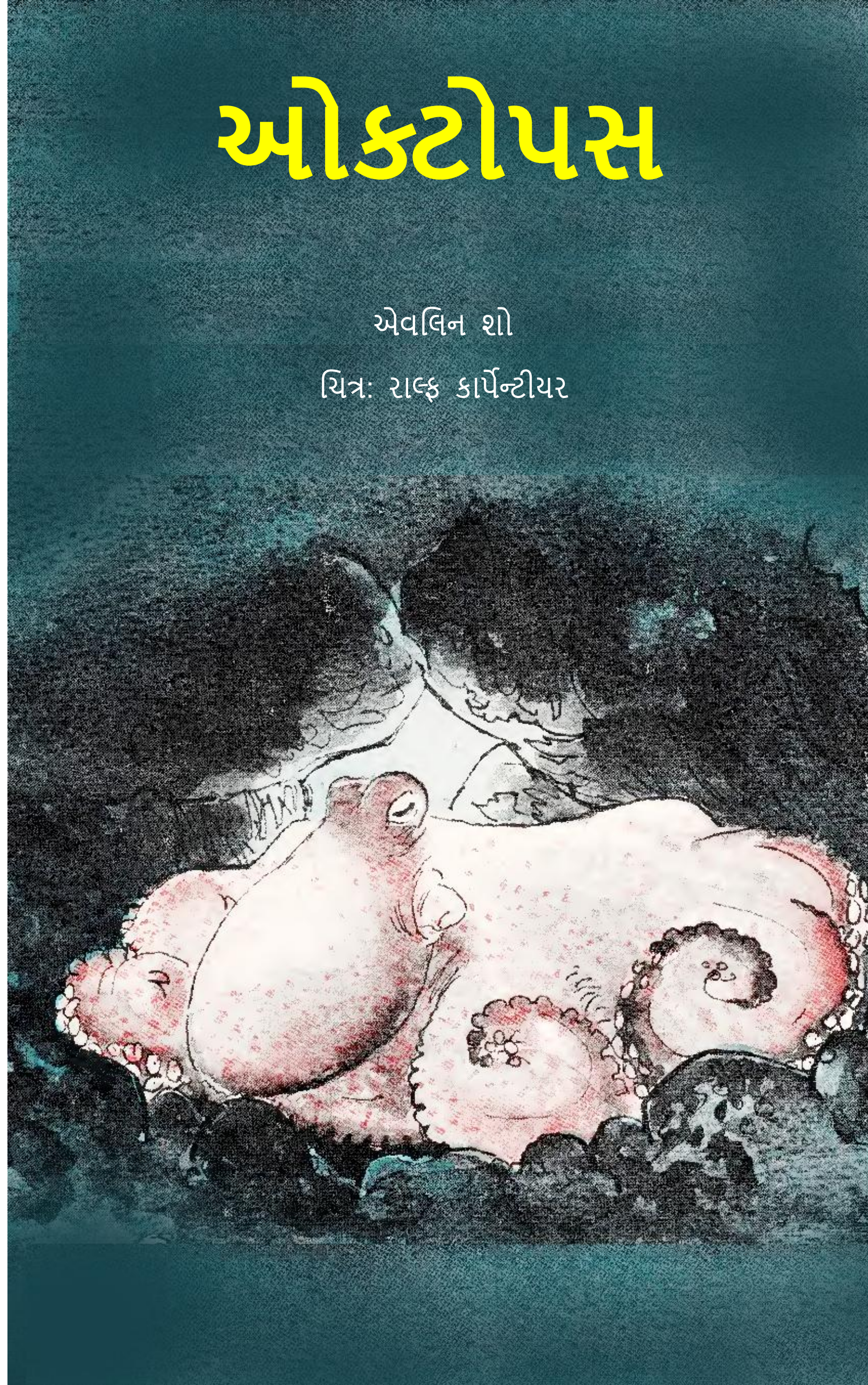

ઓક્ટોપસ

એવલિન શો

ચિત્ર: રાલ્ફ કાર્પેન્ટીયર

ઓક્ટોપસ

એવલિન શો

ચિત્ર: રાલ્ફ કાર્પેન્ટીયર

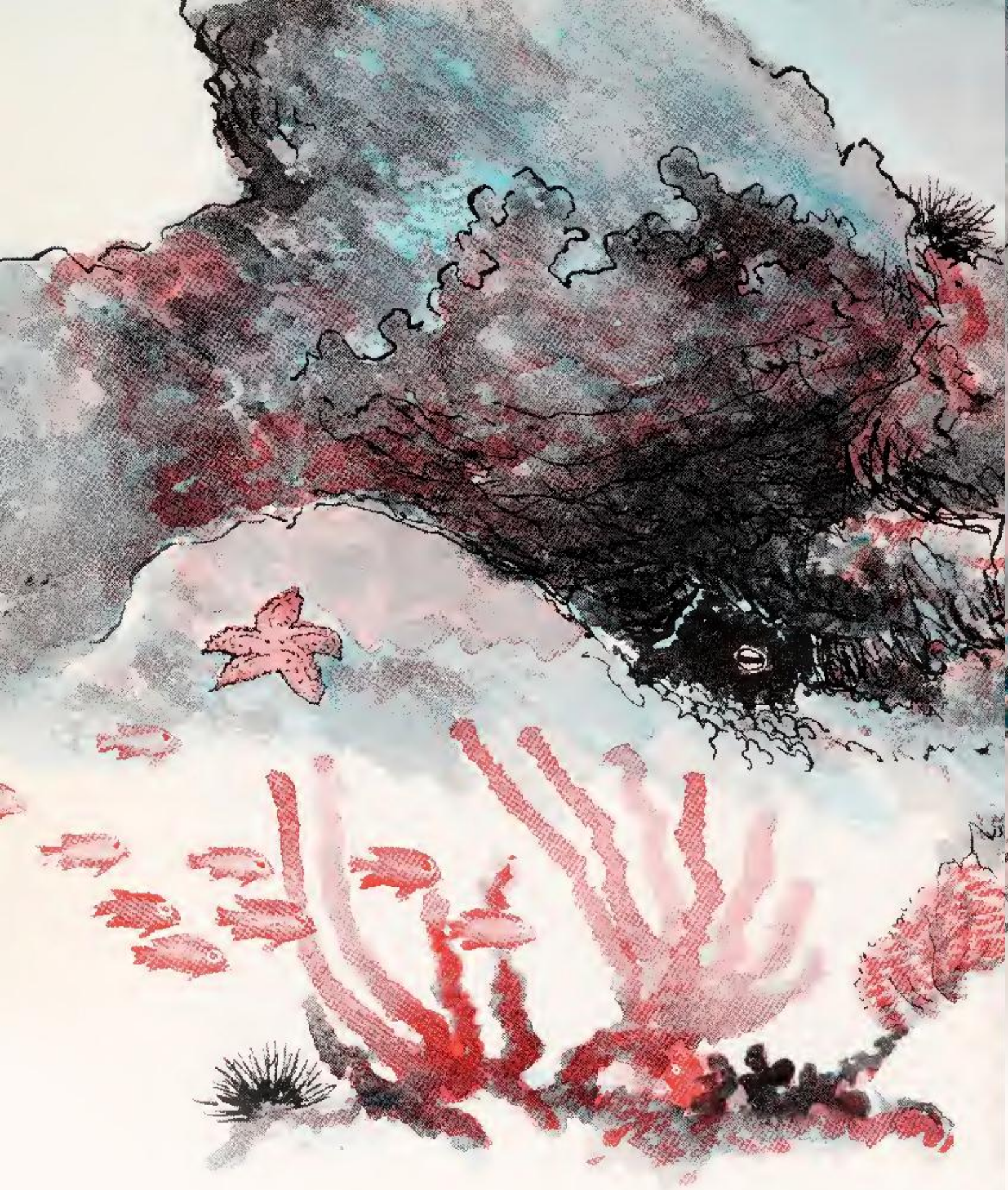

ઓક્ટોપસ

An eye for an eye

સમુદ્રની યટ્ટાનોના એક છિદ્રમાં
થી એક આંખ બહાર જોઈ રહી
છે. એ આંખ નાની માછલીઓને
તરતા જોઈ રહી છે.

એ આંખ એક માદા ઓક્ટોપસ ની
છે.

ઓક્ટોપસનું શરીર મોટું

અને કુગ્ગા જેવું ગોળ છે.

એની આઠ લાંબી ભુજાઓ છે.

એ એના શરીરની ચારે

બાજુ લપેટાયેલી છે.

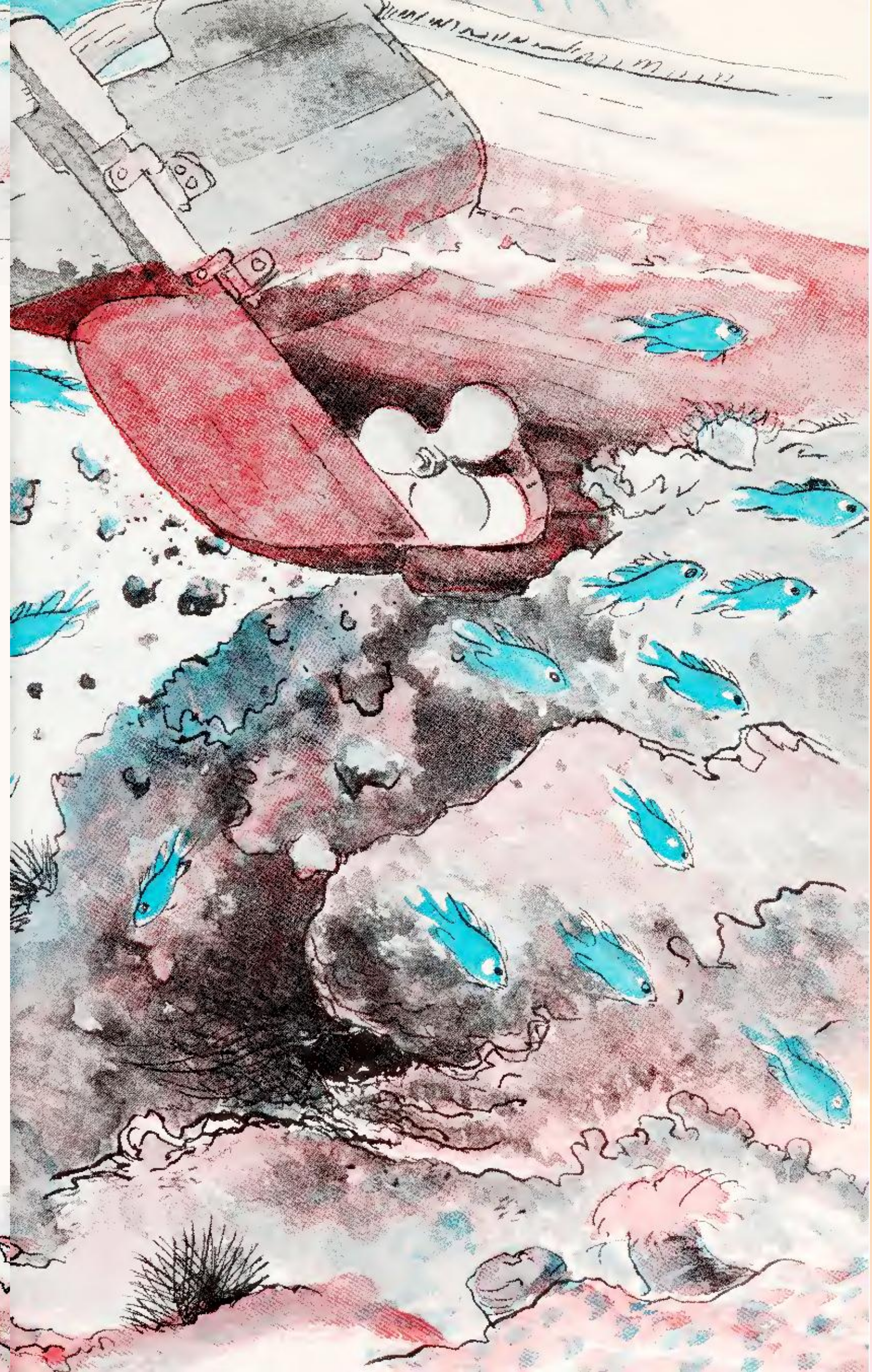
ઓક્ટોપસ ભોજનની શોધમાં

એના ઘરમાંથી નીકળવા તૈયાર છે.

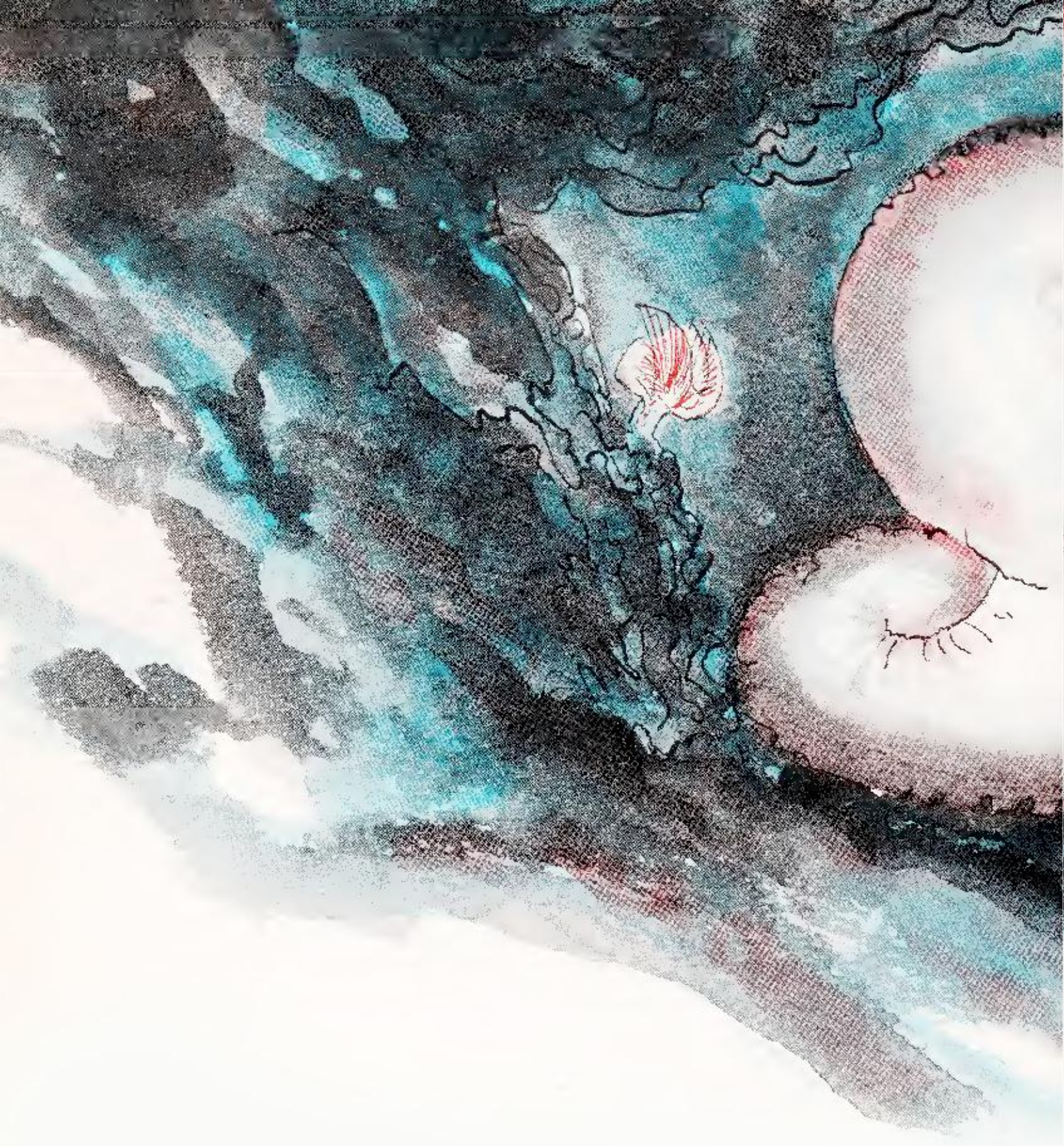

ત્યાં એક દુર્ઘટના ઘટે છે.
એક નાની નાવ, ચટ્ટાન સાથે ટકરાય છે.
નાવ વિરુદ્ધ દિશામાં જઈને
ફરી આગળ વધે છે.
એથી એક ચટ્ટાન
સમુદ્રની તળેટીમાં પડી જાય છે.
નાની માછલીઓ પાણીમાં અંધાધૂંધ તરવા
લાગે છે.
એક કરચલો નરમ રેતીને ખોદે છે.

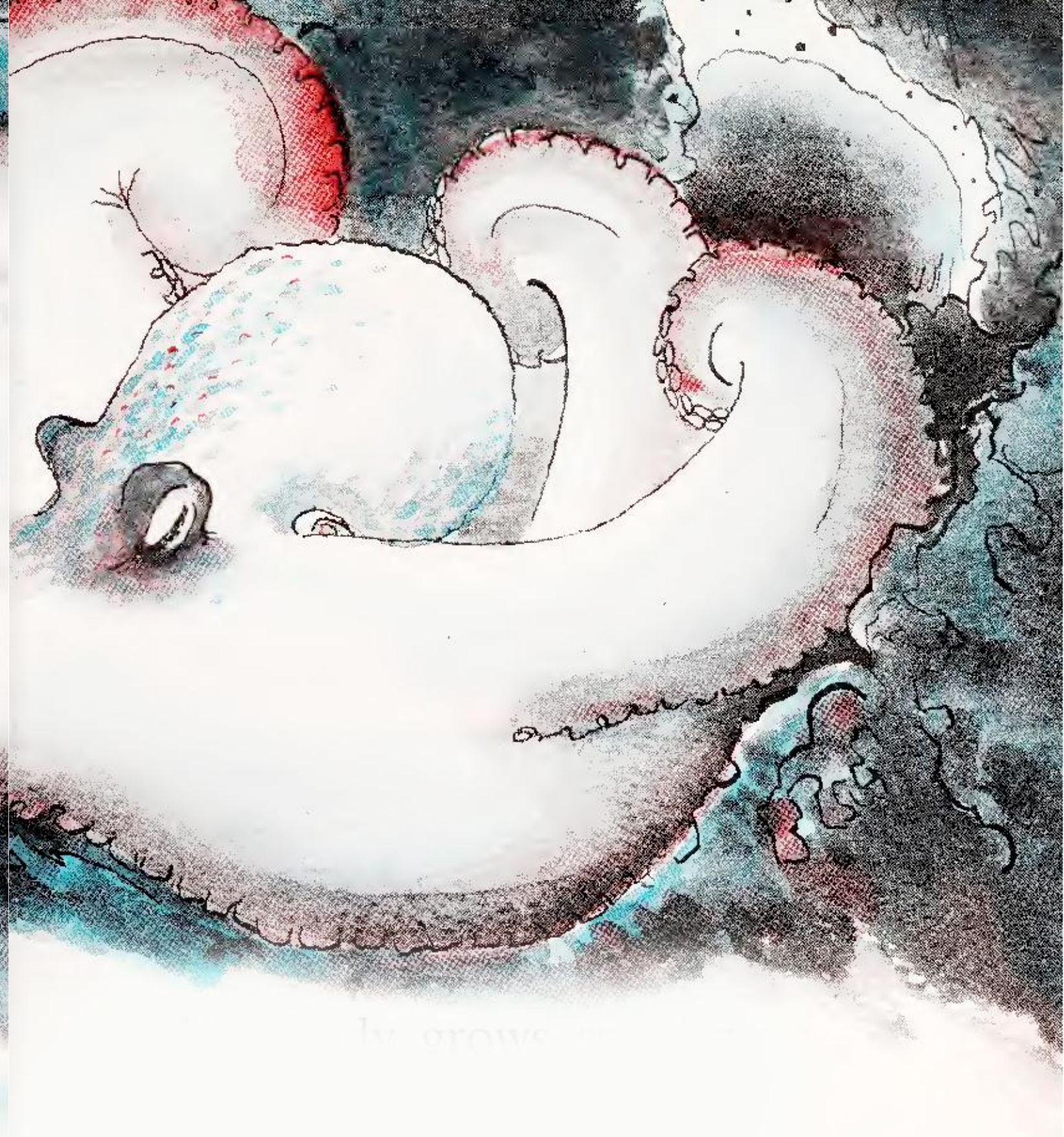

ઓક્ટોપસ ડરને લીધે પીળી પડી જાય છે.
એ રીસમાં હાંફે છે.

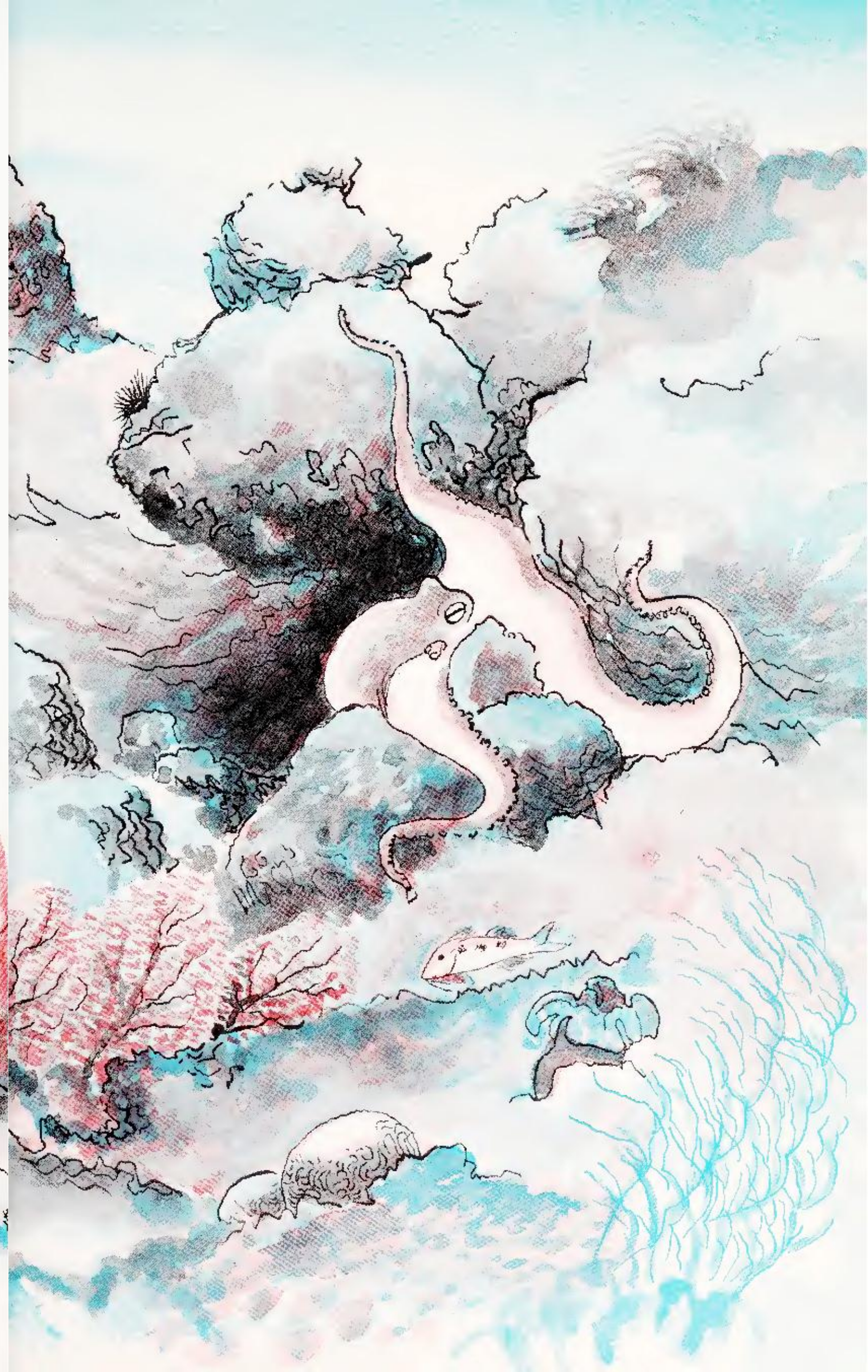
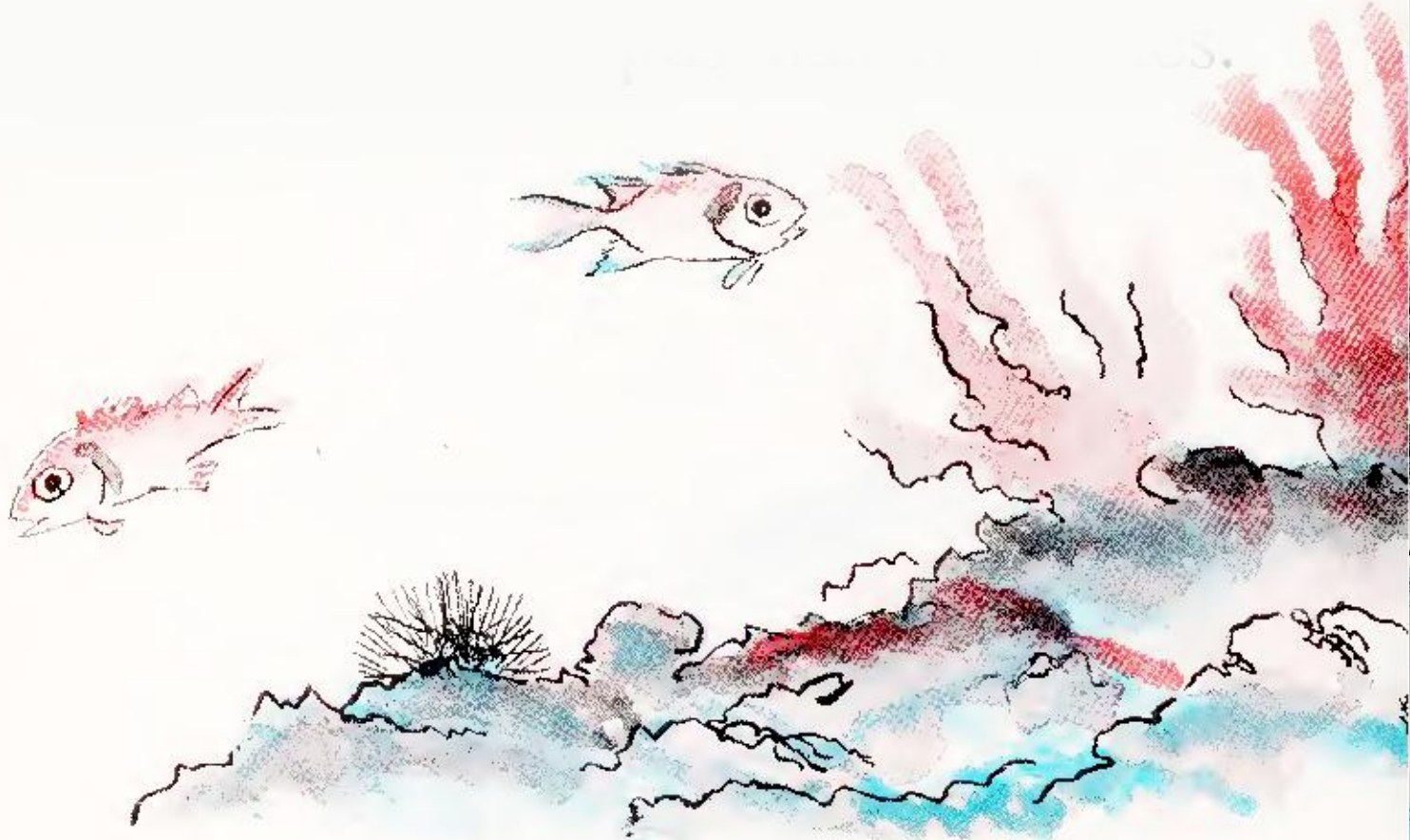
She huffs and puffs

એનું શરીર નાનું થાય છે,
પછી મોટું થાય છે,
અને ફરી નાનું થાય છે.
અચાનક એના ઘરની સામે એક
મોટી ચટ્ટાન પડે છે.

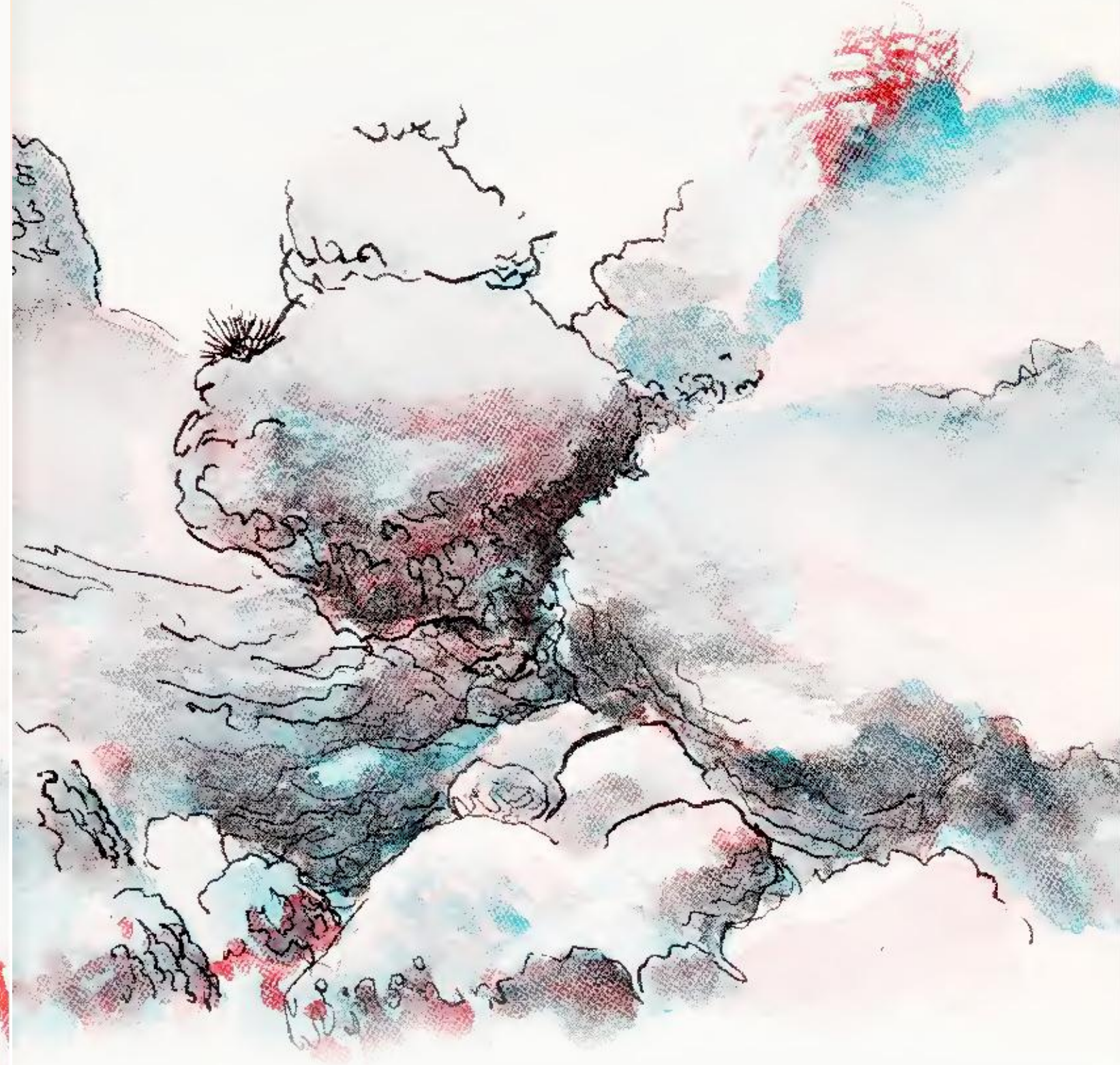

ઓક્ટોપસ અંદર ફસાઈ જાય છે.
એ ચટ્ટાનને દૂર ધકેલવાની
કોશિશ કરે છે,
પણ ચટ્ટાન બહુ ભારે છે.
એના હાથની ટોચથી
એ એક નાનું છિદ્ર શોધે છે.
એ એના શરીરને નાનું
અને સપાટ બનાવે છે.
એને માટે એવું કરવું સરળ છે
કારણકે ઓક્ટોપસને
હાડકાં નથી હોતા.

જયારે એ બહાર નીકળે છે,
ત્યારે એનું શરીર ફરી ગોળ થઈ જાય છે.
ઓક્ટોપસ એની આઠ ભુજાઓ પર
ઉભી થઈ જાય છે અને દૂર જતી રહે છે.

એ જ વખતે બીજી એક મોટી ચટ્ટાન પડે છે.
હવે ઓક્ટોપસ ક્યારેય
એના ઘરમાં ઘુસી નહીં શકે.

ઓક્ટોપસ સંકટમાં છે.
એને એક નવું ઘર જોઈએ છે.
એ એક એવી જગ્યા ચાહે છે
જ્યાં એ સંતાઈ શકે,
આરામ કરી શકે અને ખાઈ શકે.
પછી એ એક ઘરની શોધ શરૂ કરે છે.
ઓક્ટોપસ થોડી ચટ્ટાનો પર લપસે છે.
ત્યાં એને એક છિદ્ર મળે છે.
એ એક હાથની ટોચને છિદ્રમાં નાખે છે,
એ જોવા માટે કે શું એ ખાલી છે.
પણ એ એક નાની માછલીનું ઘર છે.

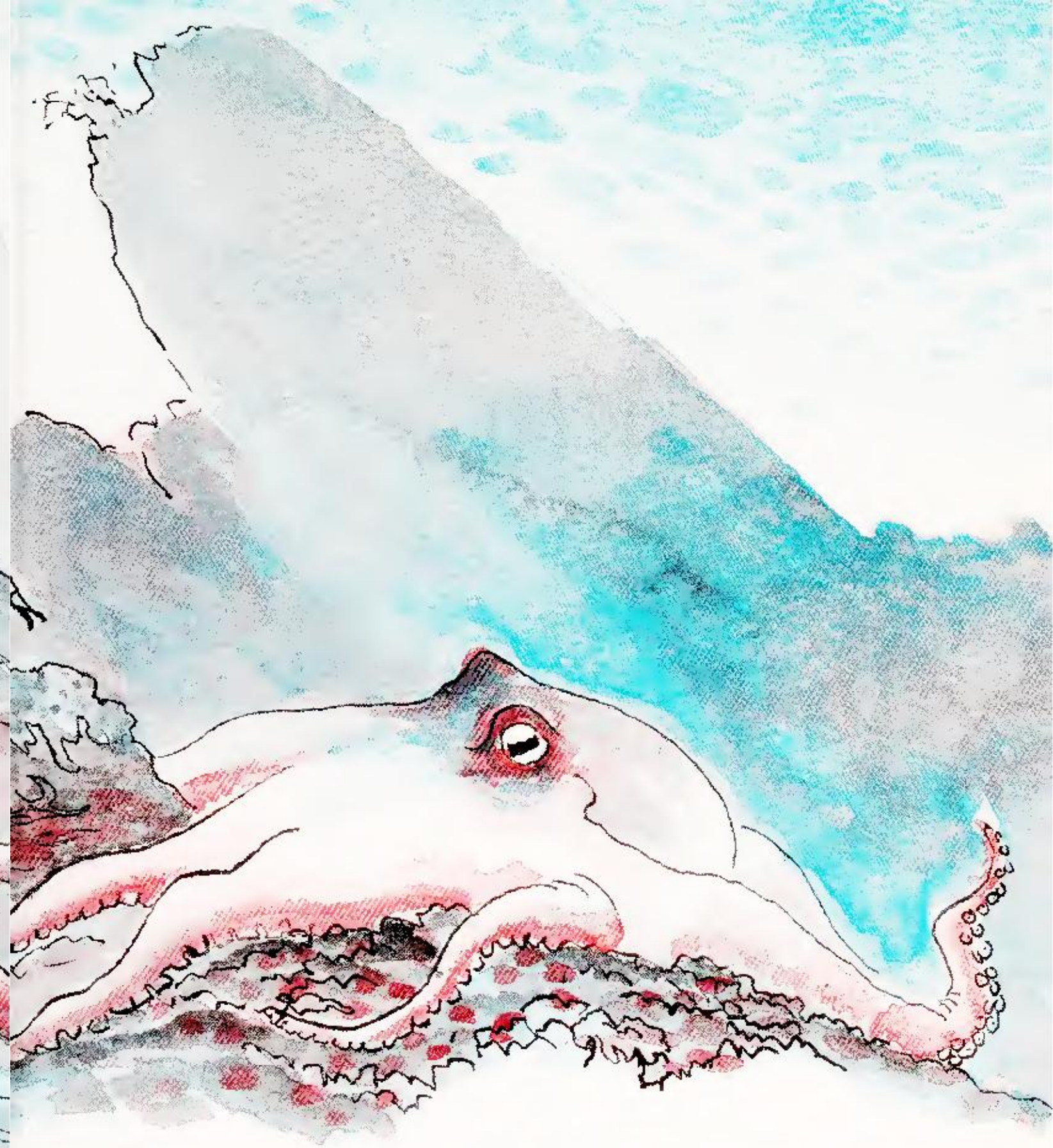

માછલી તરીને બહાર આવે છે
અને ઓક્ટોપસને બટકું ભરે છે.

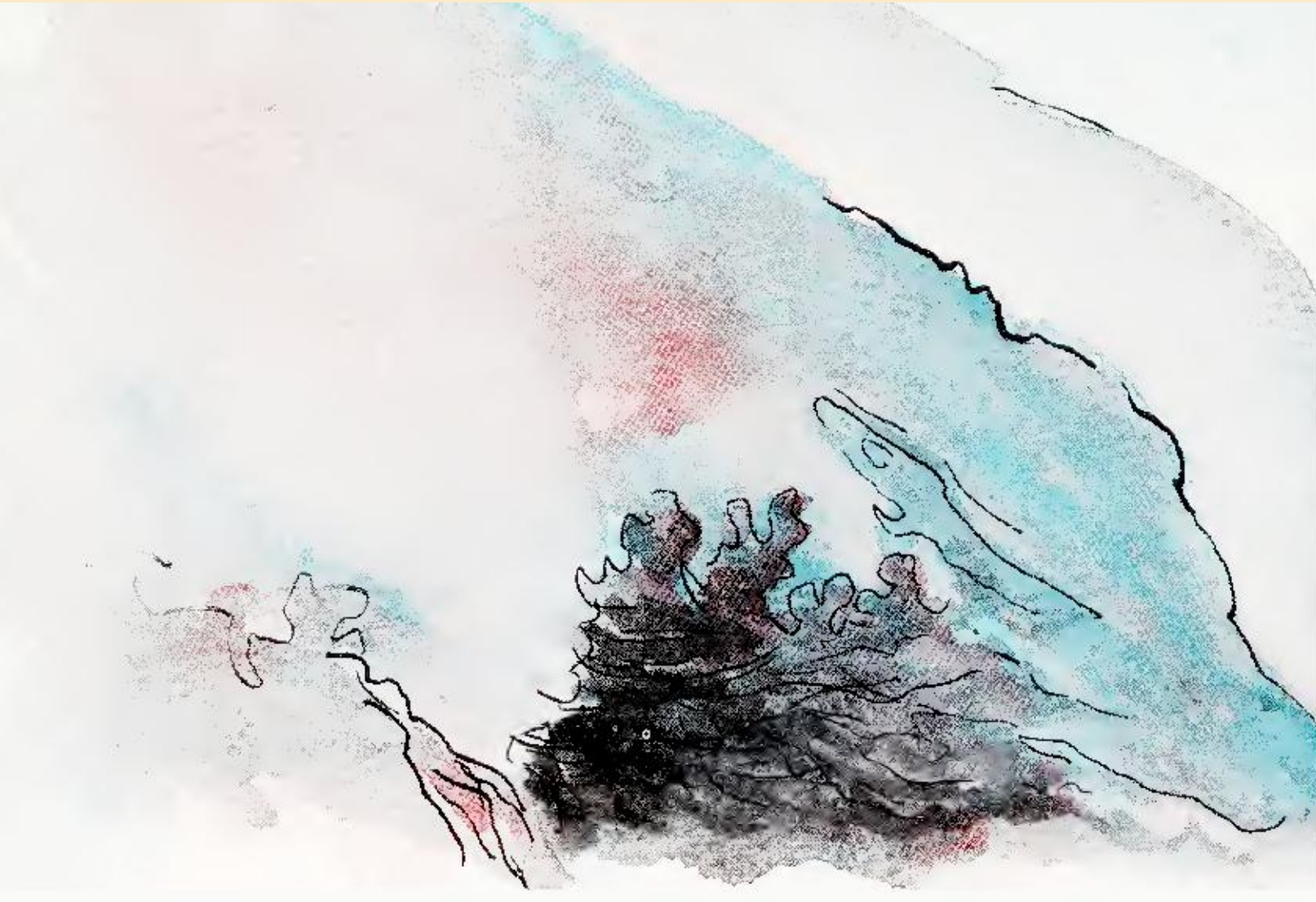

ઓક્ટોપસ આગળ વધે છે.
બીજું છિદ્ર જે એને મળે છે
એ બીજા ઓક્ટોપસનું હોય છે.

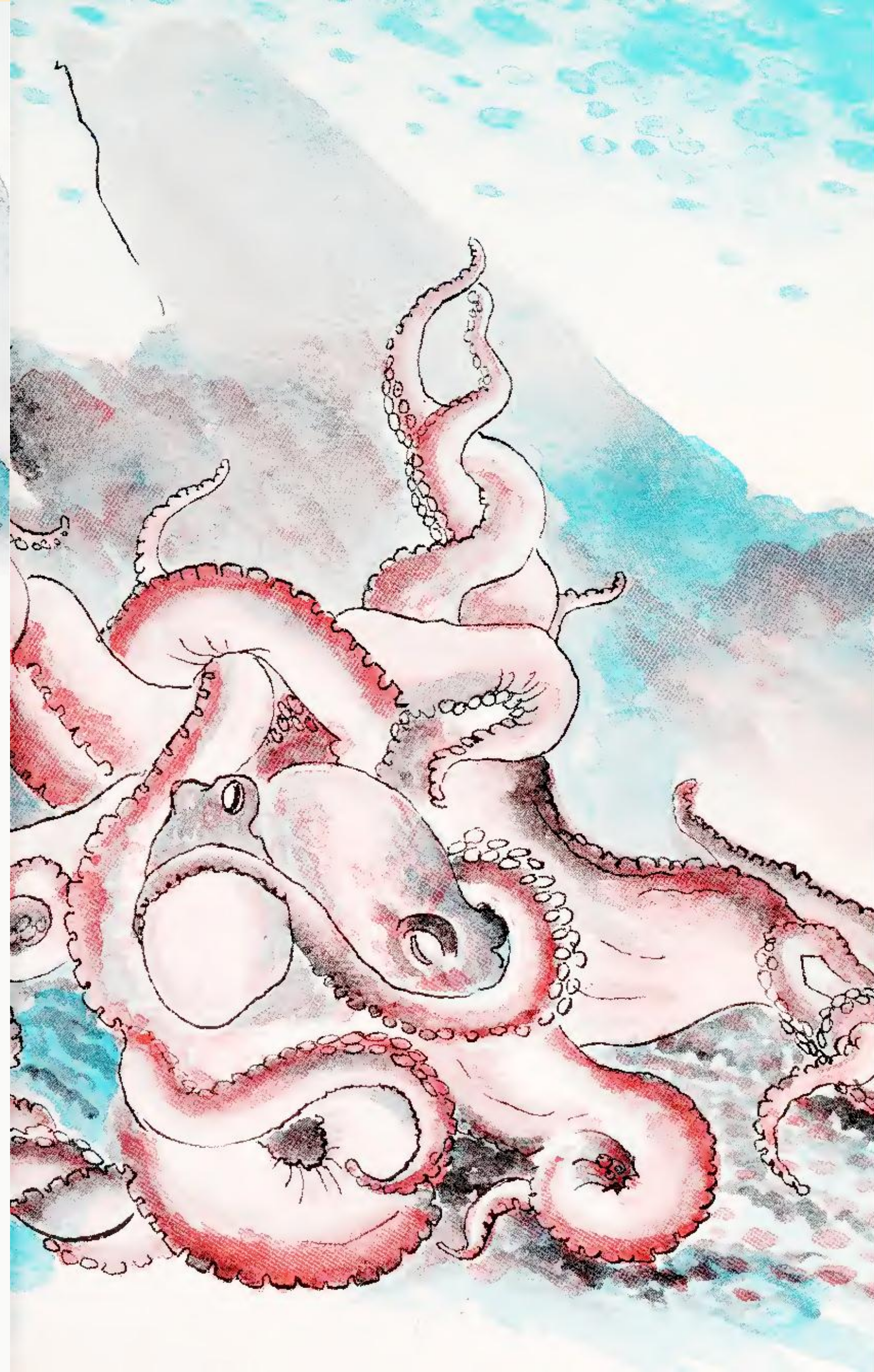

એ એના ઘરની રક્ષા માટે
બહાર આવે છે.
તેઓ લડવાનું શરુ કરે છે.

એ એક બીજાની ચારે બાજુ
પોતપોતાની બાહુ લપેટે છે.
એનો રંગ હલકામાં થી
ઘેરા રંગમાં બદલાઈ જાય છે
અને ફરી પાછો હલકા રંગમાં.
એ ચટ્ટાનો પર લપસે છે.
અંતમાં ઓક્ટોપસ દૂર હટી જાય છે.
અને બીજો ઓક્ટોપસ એના ઘરમાં
પાછો ફરે છે.

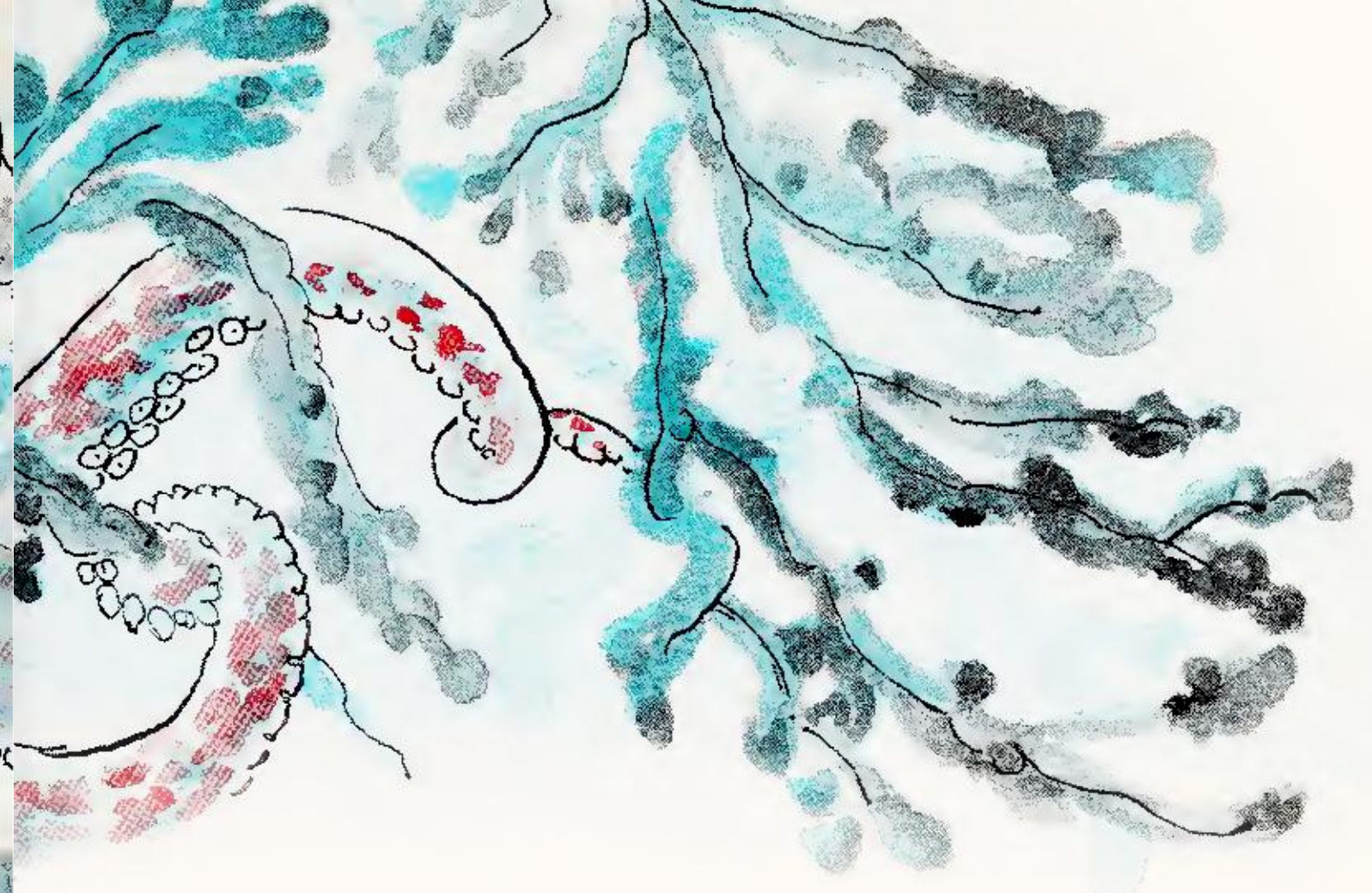
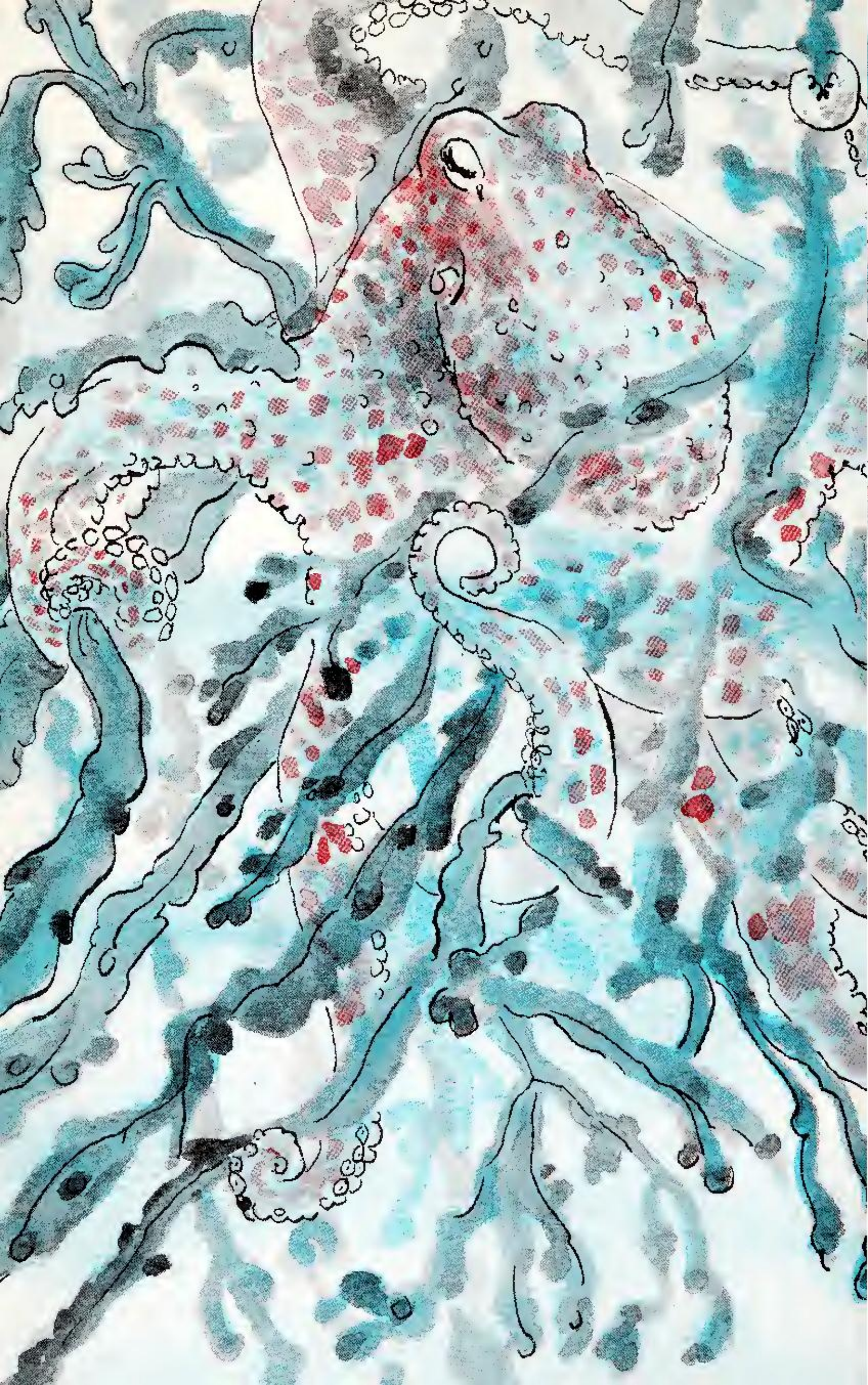

એને વાગ્યું નથી,
પણ એને રહેવા માટે
હજી પણ જગ્યા મળી નથી.

ઓક્ટોપસ એની આઠ ભુજાઓ પર ચાલીને
સમુદ્રી શેવાળના બિછાના પર પહોંચે છે.
ત્યાં એ આરામ કરવા રોકાય છે.
એનું શરીર ભૂરું થઈ જાય છે.
એની ત્વચા બરછટ અને
ઉબળખાબળ થઈ જાય છે.
એટલે અન્ય જાનવરોને
એને જોવી મુશ્કેલ થઈ જાય છે.
હવે એ સાવ સમુદ્રી શેવાળ જેવી દેખાય છે.

સમુદ્રમાં અન્ય વનસ્પતિ પણ છે,
પણ ઓકટોપસ એ બધાની જેવી
દેખાઈ ન શકે.

એની ત્વચામાં થોડાક જ રંગ છે.

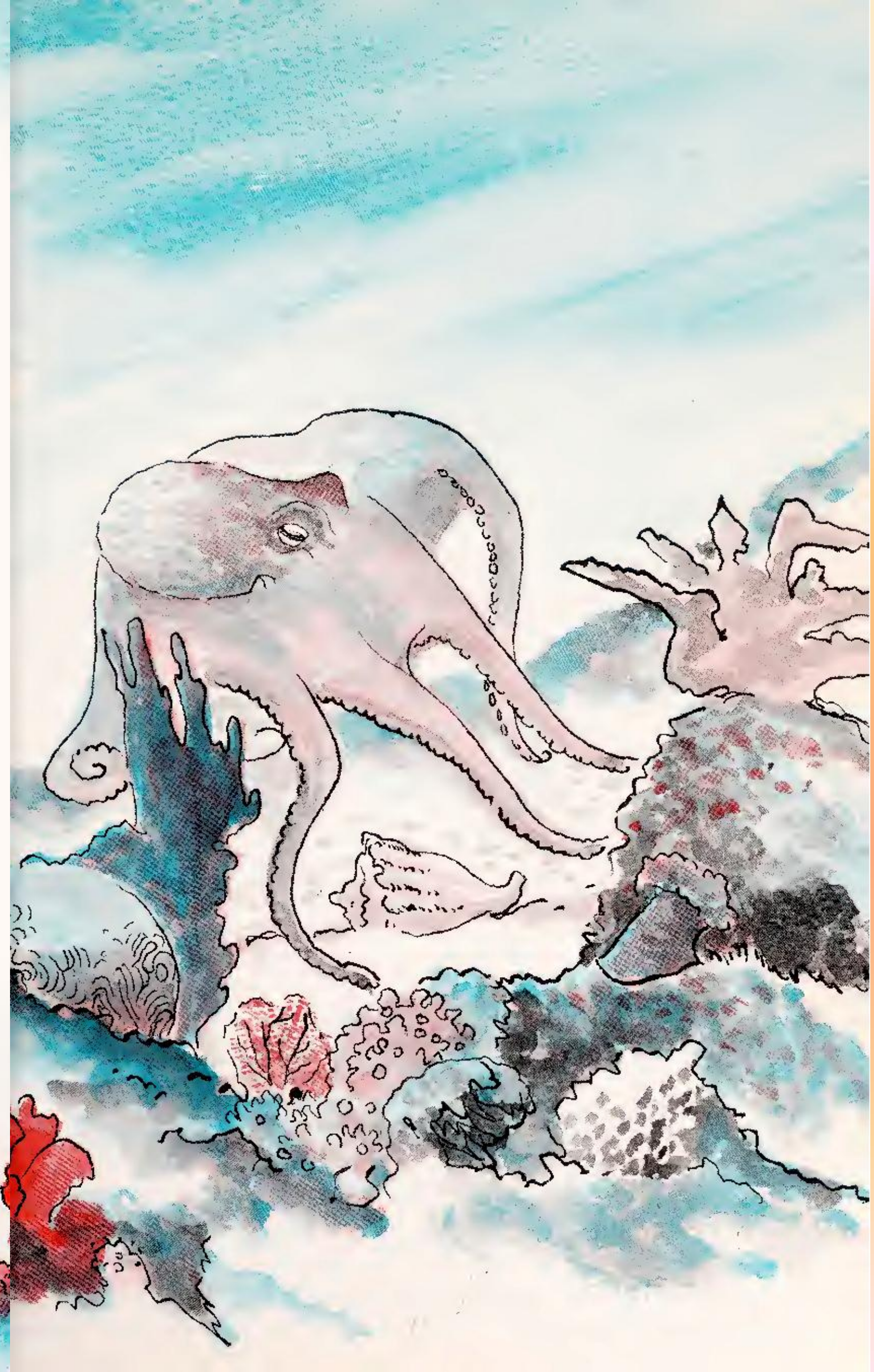
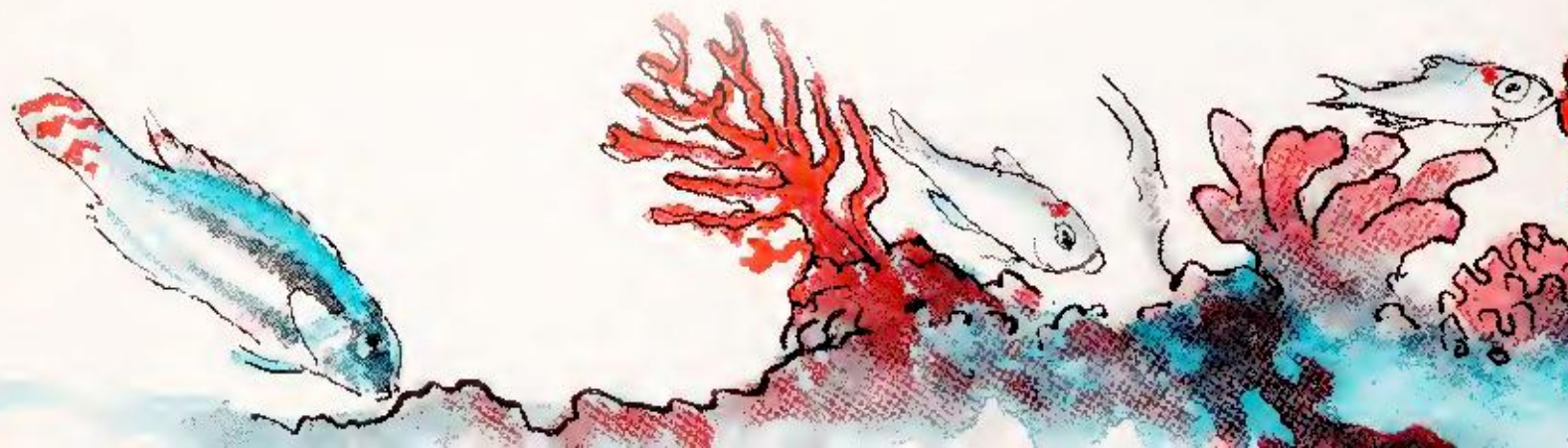
એ નારંગી-લાલ અથવા ભૂરી થઈ શકે
છે.

એ ઘેરા અથવા હલકા રંગની થઈ શકે
છે.

પછીથી ઓક્ટોપસ સમુદ્રી શેવાળ
ની પથારી છોડી દેય છે.
એ એની ભુજાઓ પર લાગેલા ચૂસક
થી દરેક વસ્તુને અડે છે.
એ ચૂસક થી સ્પર્શ કરીને તપાસે છે
અને સ્વાદ ચાખે છે.
ઓક્ટોપસને એક નાનું કોયલું મળે છે.
એ એની મજબૂત ચાંચથી એને કાપે છે.
કોયલાંને કાપ્યા પછી,
એમાં રહેલું જાનવર
હલી શકતું નથી.

cannot move.

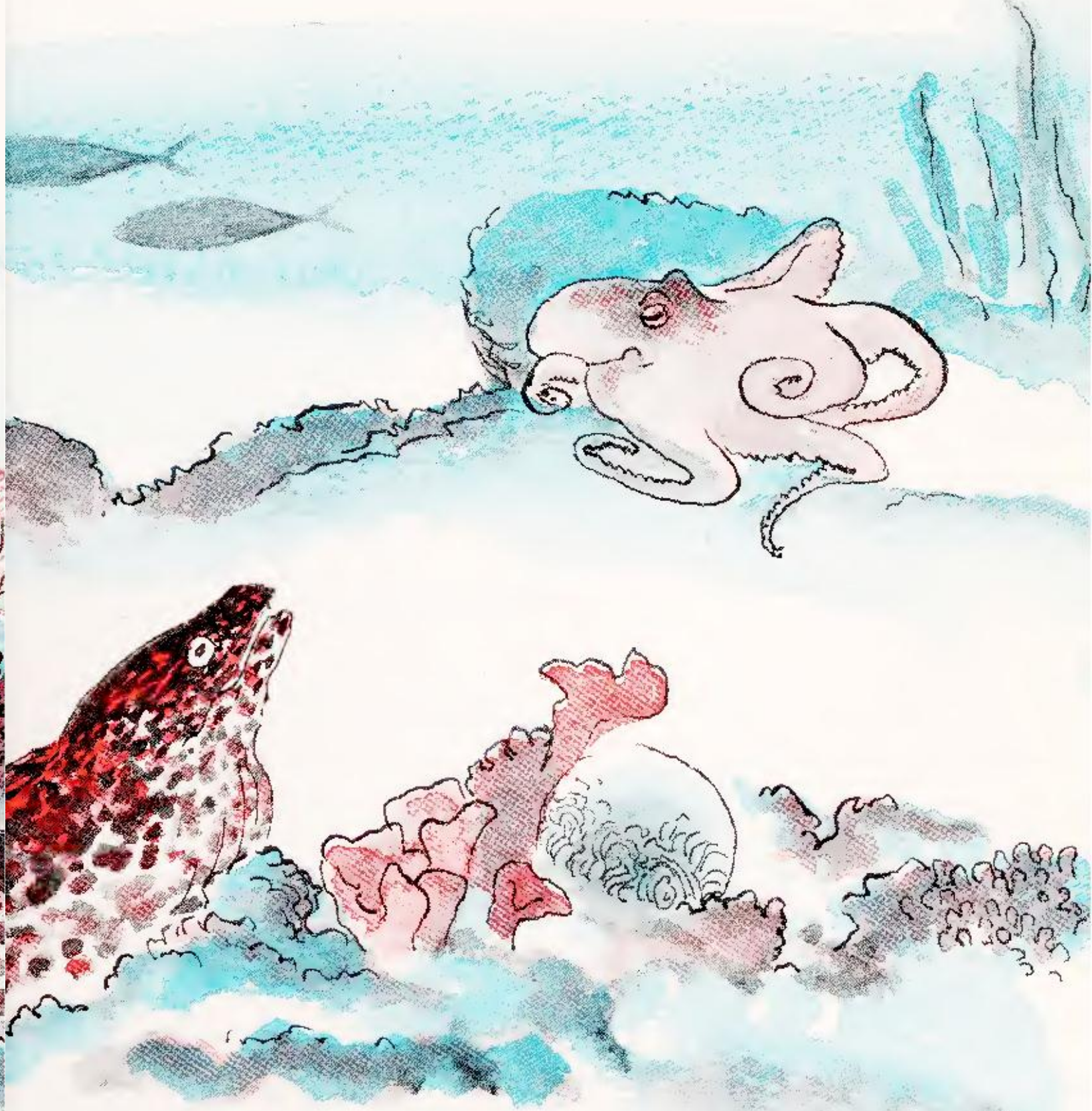

એ જાનવરને ખાવાનું શરુ કરે છે.
પણ ઓકટોપસ અહીં સુરક્ષિત નથી.
એક ઈલ છિદ્રમાંથી એનું માથું બહાર કાઢે છે.
ઈલ, ઓકટોપસની ગંધને સૂંધે છે
અને એના તરફ તરવા લાગે છે.

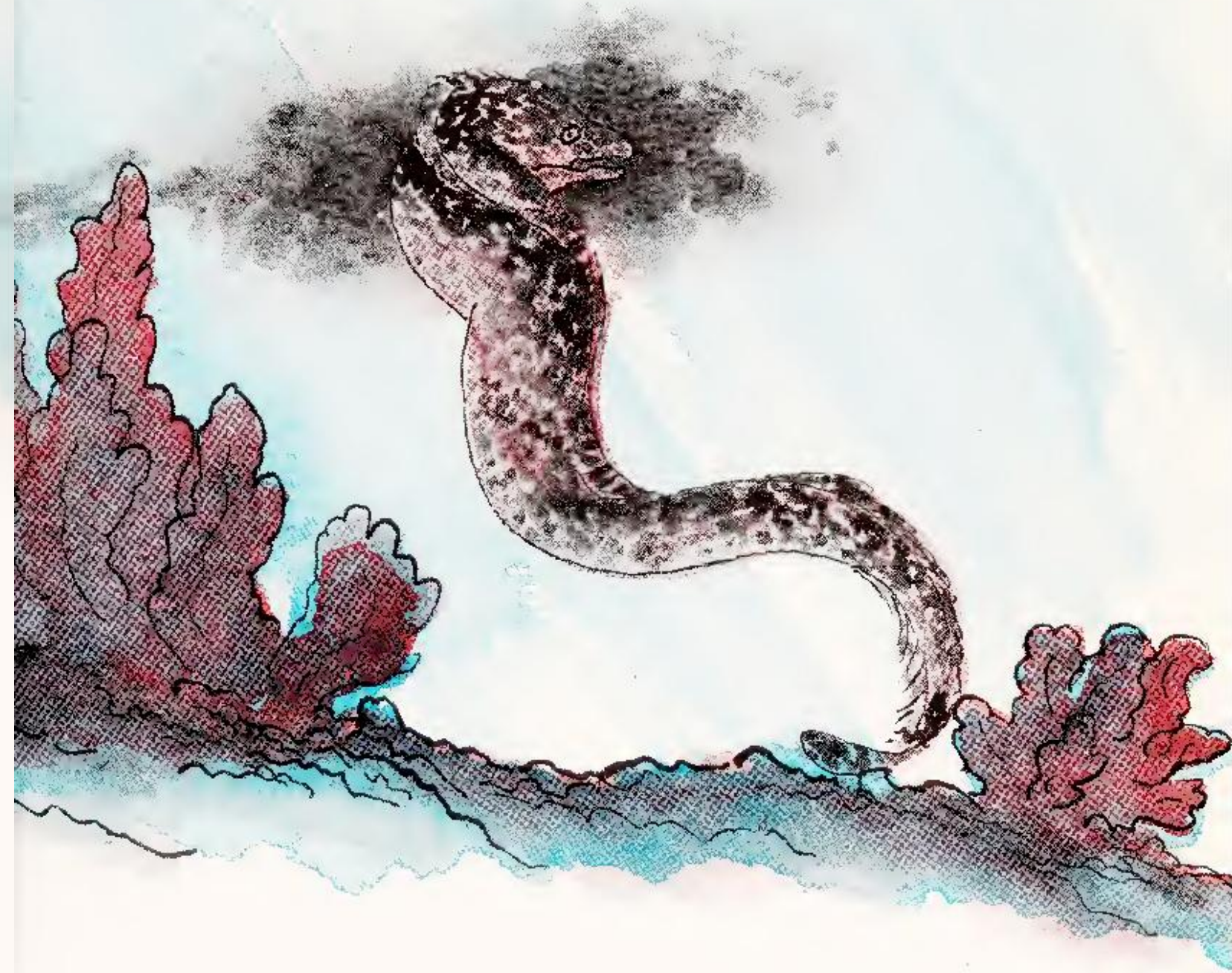

એ ઓકટોપસને ખાવા યાહે છે.
અચાનક ઓકટોપસ ઈલને જુએ છે.

એ એનું ખાવાનું પાડી નાખે છે.
એનું શરીર કાળું પડી જાય છે.
એ એના શરીરમાંથી કાળા શાહીનું
વાદળ છોડે છે.
શાહી, પાણીને કાળું કરી નાખે છે.
ઈલ શાહીમાં તરે છે.
એટલે એ ઓકટોપસને જોઈ શકતી નથી.
ઓકટોપસ ભાગી જાય છે.

એ એના શરીર થી પાણીની ધારાઓ છોડે છે.
એ સમુદ્રમાં તેજીથી આગળ વધે છે.

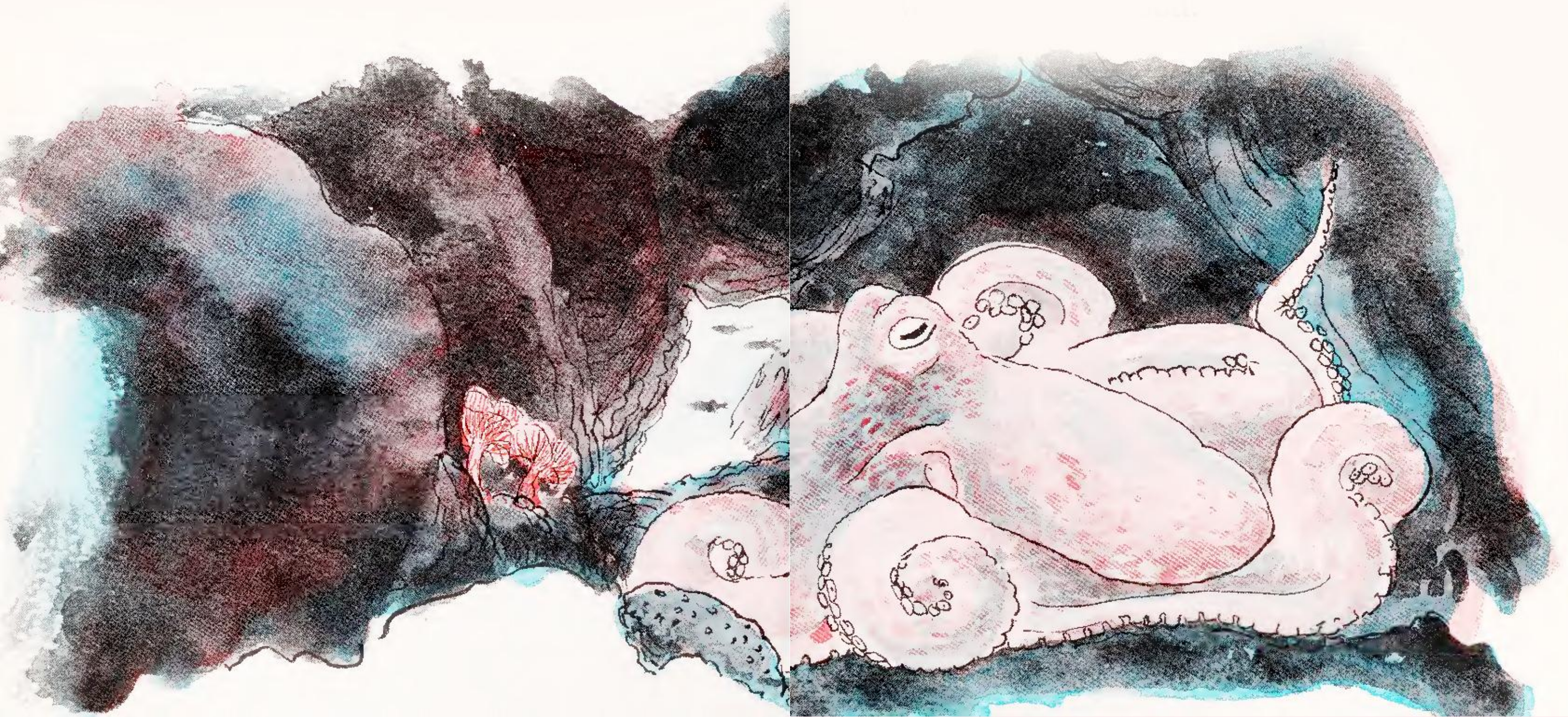
જયારે ઓક્ટોપસ સુરક્ષિત થઈ જાય છે
તો એની ગતિ ધીમી થઈ જાય છે.
એ પેરાશૂટની જેમ એની ભુજાઓ ખોલે છે.
એ થોડી ચટ્ટાનો પરથી સરકે છે.

એ ચટ્ટાનોમાં એને એક છિદ્ર મળે છે.
એ છિદ્રમાં એની ત્રણ ભુજાઓ નાખે છે.
એ છિદ્ર ખાલી છે.

એ છિદ્રની અંદર જાય છે.
અંદર એ દરેક ભાગને અડે છે.
એ છિદ્ર બરાબર આકારનું છે.
એને એક નવું ઘર મળી ગયું છે.
ઓકટોપસ ત્યાં આરામ કરે છે,
અને સમુદ્રને જુએ છે.

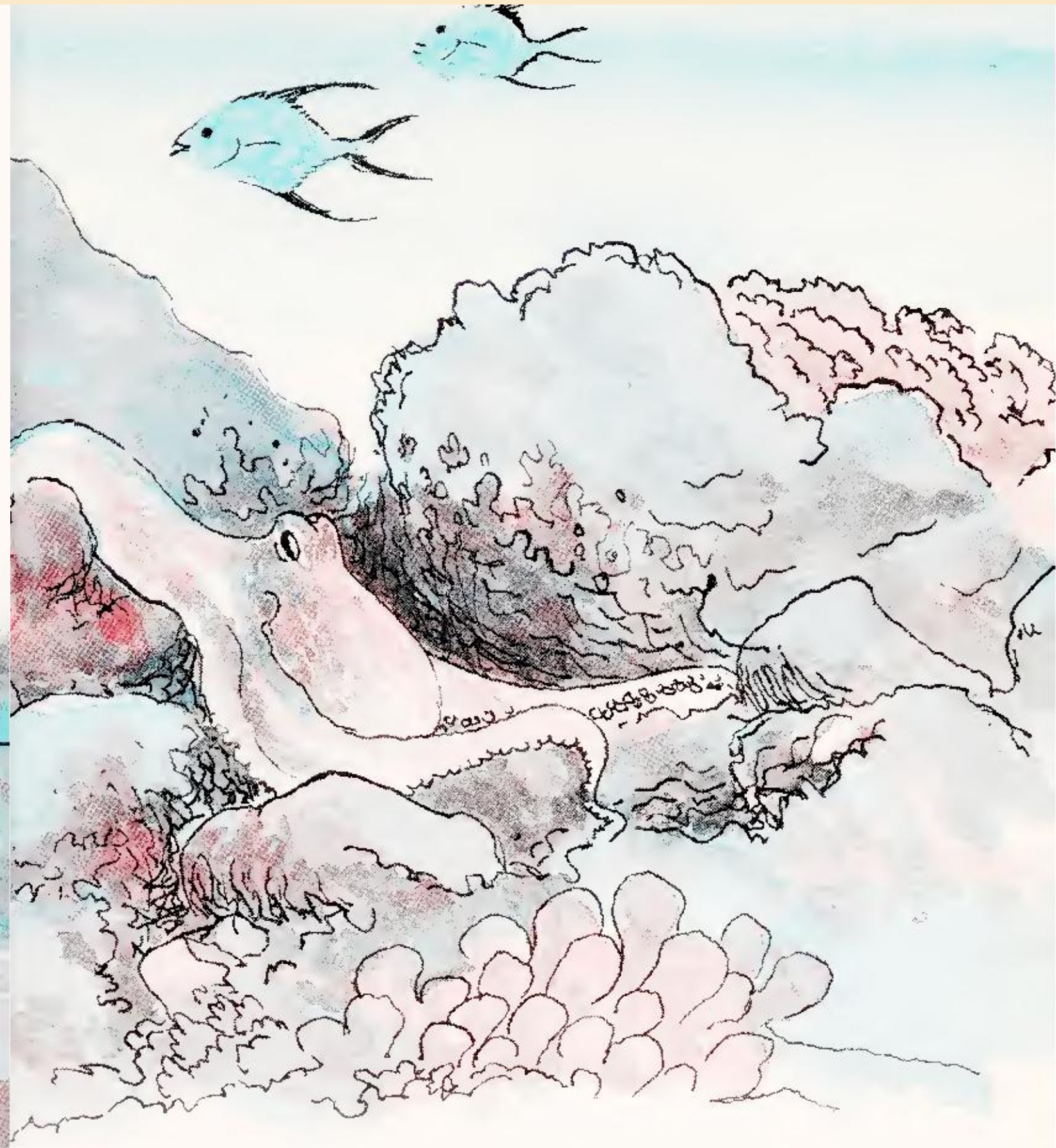

એક કરચલો ચટ્ટાનો તરફ ચાલે છે.

એ પડખાભેર ચાલે છે.

ઓક્ટોપસ કરચલાને જુએ છે.

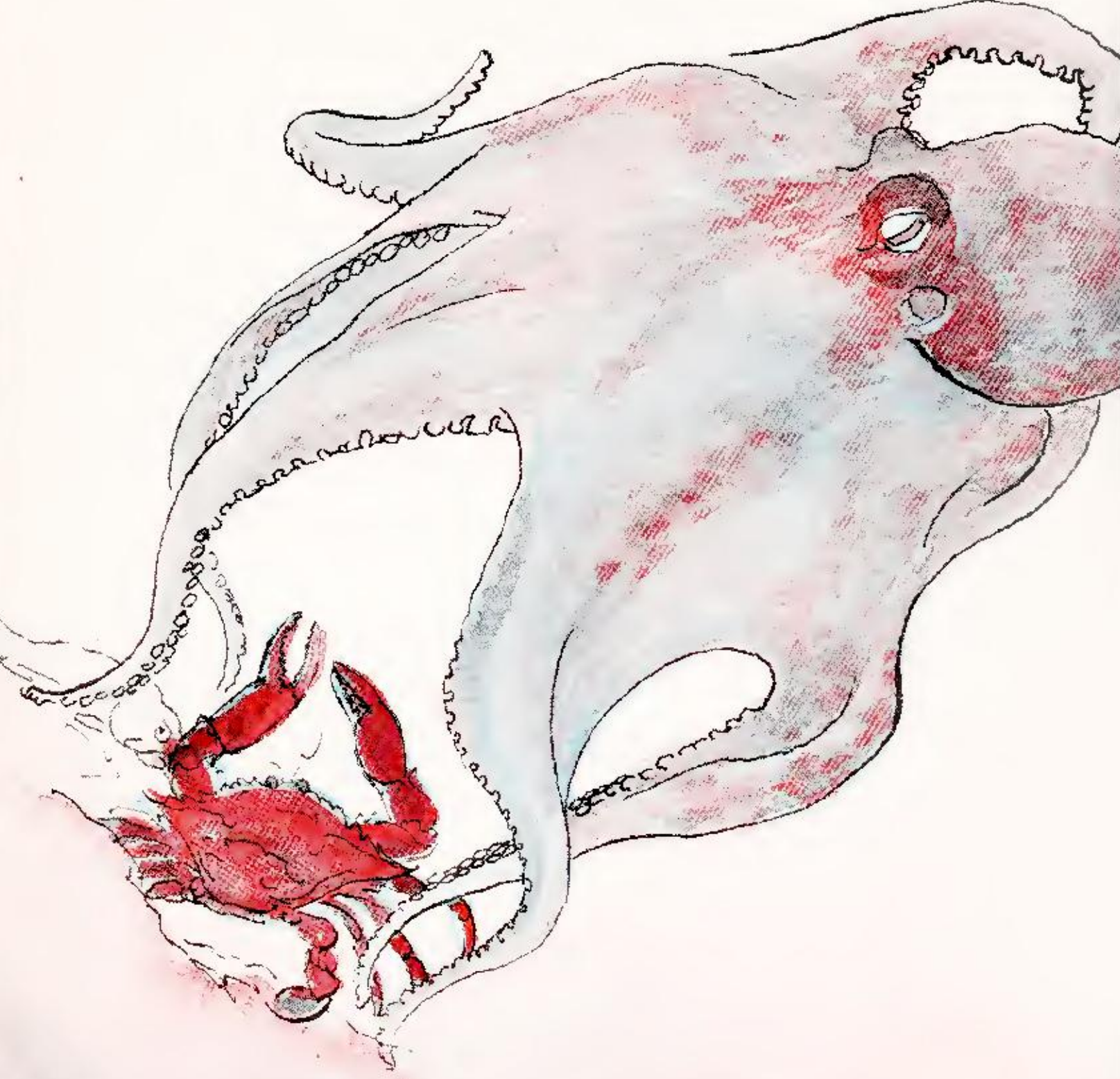

કરચલાને એક મરેલી માછલી મળે છે

અને એને ખાવાનું શરુ કરે છે.

ઓક્ટોપસ એના ઘરમાંથી બહાર આવે છે.

એ કરચલા પર ઝાપટ મારે છે.

એનું શરીર કાળું પડી જાય છે.

એની ભુજાઓ ખુલી છત્રીની

જેમ ફેલાઈ જાય છે.

એ ભુજાઓ પર આવેલા ચૂસકથી

કરચલાને કસીને પકડે છે.

એ કરચલાને બટકા ભરે છે.

એ હલી નથી શકતો.

પછી ઓક્ટોપસ, કરચલાને

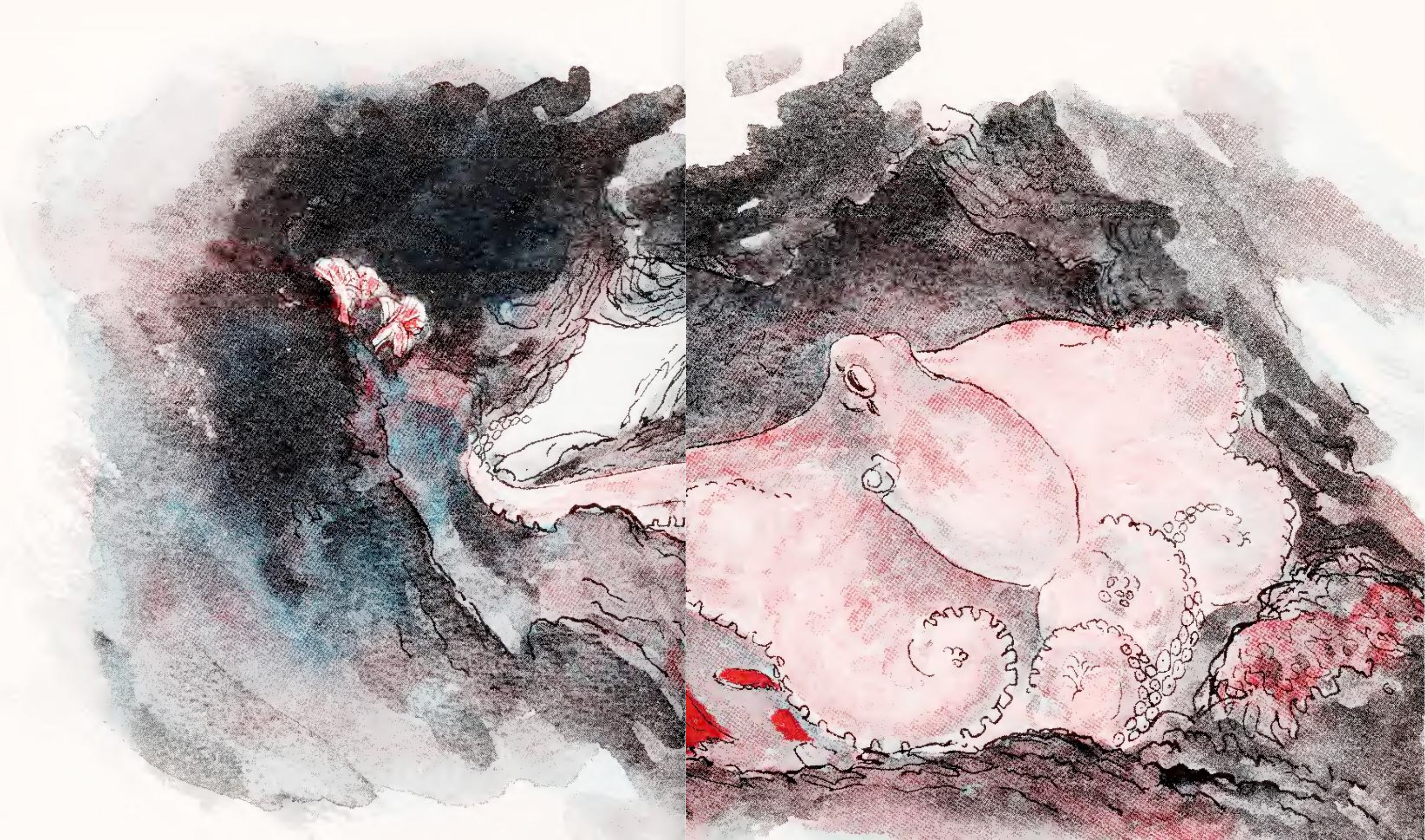
એના ઘરમાં ખેંચીને લઈ જાય છે.

એ એની યાંચથી
કરચલાના કોચલાંને તોડે છે.
એ માંસને ચૂસે છે.

ખાઈ લીધા પછી,
એ કોચલાનાં ટૂકડાને
બહાર ધકેલી દેય છે.

ઓક્ટોપસે થોડા મહિના પહેલા
એક નર ઓક્ટોપસ સાથે
સંભોગ કર્યો હતો.
હવે વસંત આવી ગઈ છે.

ઓક્ટોપસને ઈંડા મૂકવાનો સમય
લગભગ આવી ગયો છે.
એ તૈયારી કરવા લાગે છે.
ઓક્ટોપસ એના ઘરની બહાર
બે હાથ રાખે છે.
ત્યાં એને થોડા નાના પથ્થર મળે છે.
ઓક્ટોપસ એના હાથ પરના
ચૂસકો થી પથ્થરને પકડે છે.
એ પથ્થરોને એના ઘરમાં ખેંચે છે.
એ એને છિદ્રની ચારે બાજુ રાખે છે.
એ કાણાને નાનું બનાવે છે.
જેનાથી મોટા જાનવર અંદર આવી ન શકે.

પછી એ ઇંડા મૂકે છે.

એ સેંકડો ઇંડા લાંબી પાતળી ઇંડાની થેલીમાં
મૂકે છે.

ઓક્ટોપસ ઇંડાની થેલીને

એના ઘરમાં પથરાઓ પર મૂકે છે.

એ હવે ખોરાકની શોધમાં

બહાર નથી જતી.

એ એના ઇંડાની રખેવાળી કરે છે.

એ નાની માછલીઓ

અને ઝીંગાને એના ઇંડા ખાવામાંથી રોકે છે.

એ ઇંડાને સાફ રાખવા માટે

એની ઉપર એની ભુજાઓ રગડે છે.

ઘણા અઠવાડિયા સુધી

એ એના ઘરની બહાર નીકળતી નથી.

આખરે ઈંડા ફૂટે છે.

ઓકટોપસના

સેંકડો બચ્યા થાય છે.

બચ્યા પર પીળા અને લાલ રંગના
ઘબ્બા હોય છે.

એ નાના જોકર જેવા દેખાય છે.

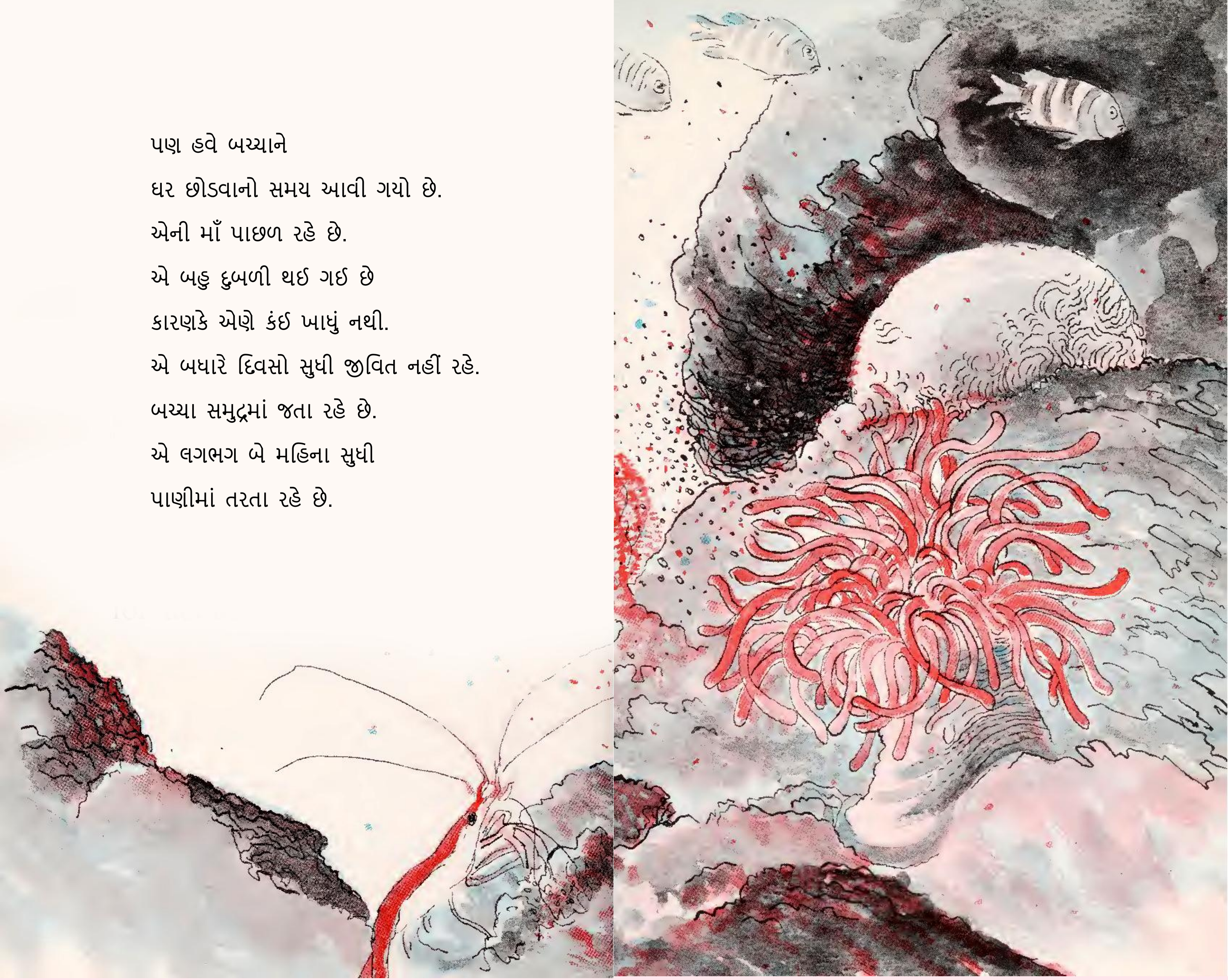
એ પિસ્સુથી મોટા નથી હોતા.

એના હાથ લાંબા નથી હોતા.

એ બહુ સારી રીતે તરી શકતા નથી.

પણ હવે બચ્ચાને
ઘર છોડવાનો સમય આવી ગયો છે.
એની માँ પાછળ રહે છે.
એ બહુ દુબળી થઈ ગઈ છે
કારણકે એણે કંઈ ખાધું નથી.
એ બધારે દિવસો સુધી જીવિત નહીં રહે.
બચ્ચા સમુદ્રમાં જતા રહે છે.
એ લગભગ બે મહિના સુધી
પાણીમાં તરતા રહે છે.

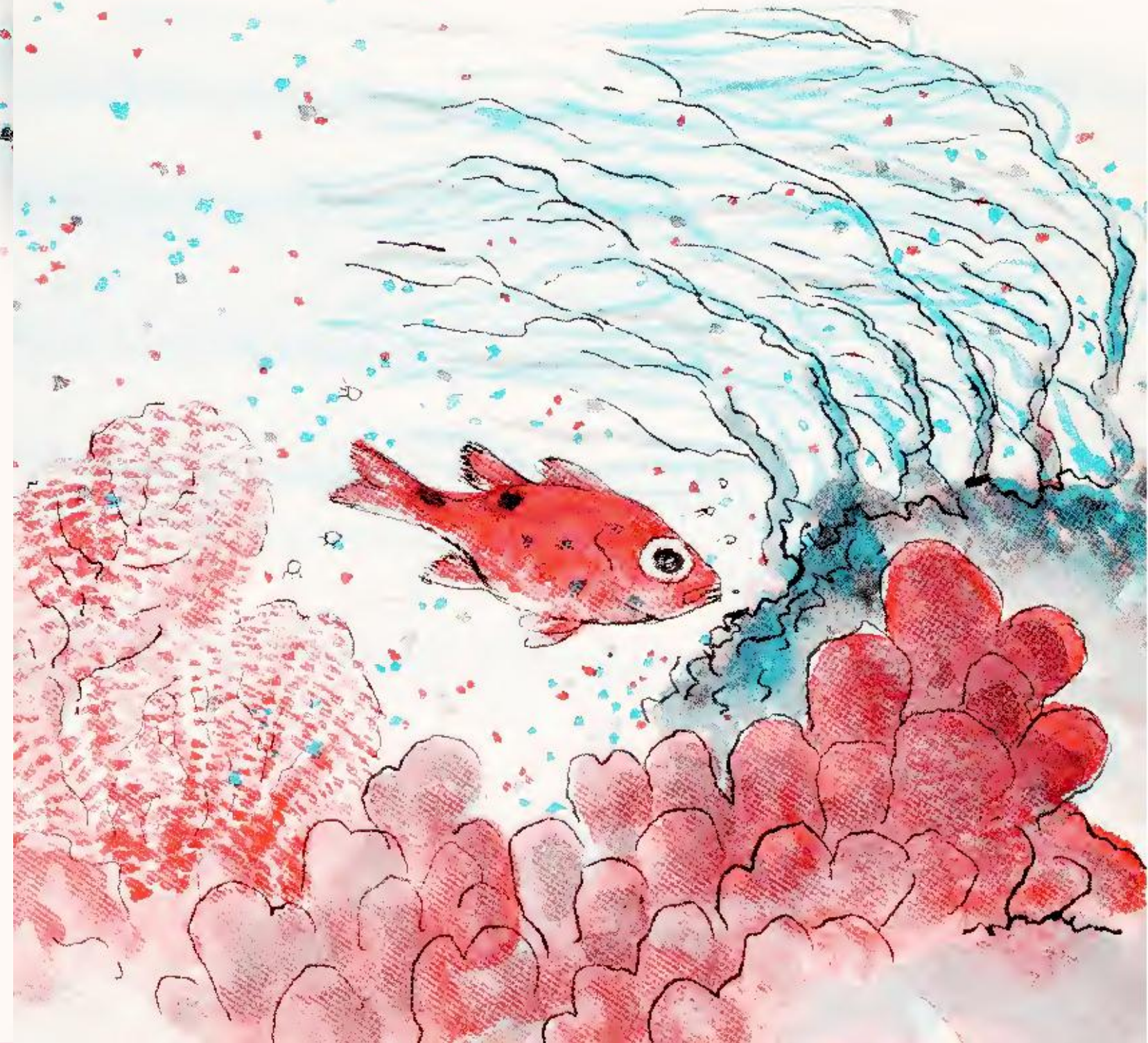

નાના ઓક્ટોપસ
નાના સમુદ્રી જાનવરોને ખાય છે.
થોડા નાના ઓક્ટોપસને
માછલીઓ ખાઈ જાય છે.
જે બચી જાય છે
એ મોટા થઈ જાય છે.

એની ભુજાઓ લાંબી થઈ જાય છે.
એ એની ભુજાઓ પર ચાલી કે
સરકી શકે છે.
એ સારી રીતે તરી શકે છે.

હવે નાના ઓક્ટોપસ ખાવા માટે
કરચલાની શોધ શરુ
કરવા તૈયાર છે.
એ એની ભુજાઓ પર લાગેલા
ચૂસકો થી અડી અને ચાખી શકે છે.
એ રંગ બદલીને ખડકો અને નીંદણમાં
સંતાઈ શકે છે. એ શાહી ના કાલા
વાદળા ઉડાવીને
દુશ્મનો થી બચી શકે છે.

એ ઘર શોધવા તૈયાર છે.
 બે યુવાન ઓક્ટોપસ થોડા ચટ્ટાનો પાસે આવે
 છે.
 એ ચટ્ટાનો પર એની ભુજાઓ ફેલાવે છે.
 પ્રત્યેકને ચટ્ટાનોમાં એના છિદ્ર મળી જાય છે.

દરેકને એક જગ્યા મળી જાય છે
 જ્યાં એ છુપાઈ શકે છે,
 આરામ કરી શકે છે અને ખાઈ શકે છે.
 એને સમુદ્રમાં ઘર મળી ગયું છે.

લેખક વિષે

ડૉ. એવલિન શો ન્યૂયોર્ક શહેરમાં અમેરિકન મ્યુઝિયમ ઓફ નેચરલ હિસ્ટ્રીમાં પશુ વ્યવહાર વિભાગમાં ક્યૂરેટર છે. ડૉ. શો એ સોળ વર્ષો સુધી માછલીઓના વ્યવહારનું અધ્યયન કર્યું છે. એણે કેરિબિયન અને ભૂમધ્ય સાગરમાં ઘણા પ્રકારના ઓક્ટોપસ જોયા છે.

અંત

